

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

เมื่อได้ทบทวนวรรณกรรมและเลือกเรื่องที่จะศึกษาพร้อมทั้งเลือกจังหวัดที่จะศึกษาแล้ว ในขั้นแรกผู้วิจัยได้ทำโครงการนำร่องก่อน ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยต้องการจะเสนอวิธีการใหม่บางประการในการศึกษาภาษาถิ่นซึ่งยังไม่เคยปรากฏในงานวิจัยใดมาก่อน คือ การเก็บข้อมูลวรรณยุกต์ทางไปรษณีย์ ดังนั้นจึงต้องทดสอบความเป็นไปได้ของวิธีการดังกล่าว และนำผลที่ได้จากโครงการนำร่องนี้มากำหนดวิธีการในการดำเนินการวิจัยต่อไป

โครงการนำร่อง

เนื่องจากจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว เป็นจังหวัดที่จัดอยู่ในบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นอีสาน¹ ศัพท์ที่ใช้จึงประกอบด้วยทั้งศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางปะปนกับภาษาไทยถิ่นอีสาน ดังนั้นในโครงการนำร่องผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การคัดเลือกหน่วยอรรถ ในการศึกษาศัพท์ผู้วิจัยได้กำหนดหน่วยอรรถที่จะใช้ทั้งหมด 30 หน่วยอรรถ เนื่องจากเป็นจำนวนที่พอเหมาะกับการที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะตอบให้หมดทุกข้อได้ โดยไม่เกิดความเบื่อหน่ายเสียก่อน เกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกหน่วยอรรถ มีดังนี้คือ

¹ชลิดา วิจารณ์วัฒน์, "ภูมิศาสตร์ศัพท์ภาษาไทยถิ่น 4 ถิ่น : การศึกษาโดยใช้ศัพท์," (รายงานผลการวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533) หน้า 144.

ก. เป็นหน่วยอรรถที่ภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นอีสานใช้แทนด้วยศัพท์ที่แตกต่างกัน เช่น หน่วยอรรถ "อร้อย" ภาษาไทยถิ่นกลางใช้แทนด้วยศัพท์ว่า อร้อย ภาษาไทยถิ่นอีสานใช้แทนด้วยศัพท์ว่า แจบ เป็นต้น

ข. เป็นหน่วยอรรถที่สามารถถามด้วยแบบสอบถามได้ง่าย ไม่เป็นที่สับสนแก่ผู้ตอบ และเป็นหน่วยอรรถที่ผู้ตอบใช้พูดอยู่ในชีวิตประจำวัน

หน่วยอรรถที่พิจารณาจากหลักเกณฑ์ข้างต้นนั้น คัดเลือกมาจากงานวิจัยเรื่อง "การศึกษาการกระจายของศัพท์ในประเทศไทย : โครงการทดลอง" ของจรูญ บุญพันธ์ และวันทนีย์ พันธชาติ (2524) งานวิจัยเรื่อง "ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นจังหวัดนครราชสีมา" ของวิจิตรดี ภาณุพงศ์ (2530) และงานวิจัยเรื่อง "ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่น : การศึกษาเชิงจำกัด" ของชลิตา โรจนวัฒนภูมิ (2533)

หน่วยอรรถ 30 หน่วยอรรถที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่

1. "น้ำค้าง"	11. "พี่เขย"	21. "วิ่ง"
2. "น้อยหน้า"	12. "พี่สะใภ้"	22. "อร้อย"
3. "ผักตบถ"	13. "ปลาร้า"	23. "พืด"
4. "ฝรั่ง"	14. "จุมก"	24. "โจน"
5. "ข้างคาว"	15. "พี่ชาย"	25. "พูด"
6. "สะพาน"	16. "พี่สาว"	26. "เรอ"
7. "ยุ่ง"	17. "ดู"	27. "น่าน"
8. "กะลามาพร้าว"	18. "เดิน"	28. "วิด(น้ำ)"
9. "กางเกง"	19. "ท่า"	29. "รื้อ"
10. "ไม้กวาด"	20. "วันนี้"	30. "เจียบ"

2. การคัดเลือกคำที่จะทดสอบเสียงวรรณยุกต์

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งส่วนใหญ่พูดภาษาไทยโคราช โดยที่คำศัพท์ที่ใช้ส่วนใหญ่มากกว่า 90% จะเหมือนกับภาษาไทยถิ่นกลาง แต่เสียงวรรณยุกต์ไม่เหมือนกับภาษาไทยถิ่นกลาง¹ ดังนั้นเพื่อที่จะศึกษาว่ามีการใช้ภาษาไทยโคราชในบริเวณจังหวัดที่ศึกษาหรือไม่ ผู้วิจัยจึงได้นำคำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ ในช่อง B1 กับ C1 จำนวน 10 คู่ ซึ่งนำมาจากเกณฑ์การคัดเลือกคำสำหรับทดสอบวรรณยุกต์ของ ศาสตราจารย์ วิลเลียม เจ. เกิดนี้² มาใช้เป็นเกณฑ์ในการแยกภาษาที่ใช้ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลางใน 2 จังหวัดนี้ เพื่อดูว่าเป็นภาษาไทยมาตรฐานหรือภาษาไทยโคราช

เกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกคำมีดังนี้ คือ คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B1 เป็นคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง มีรูปไม้เอก เช่น คำว่า ผ้า ส่วนคำที่มีเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C1 เป็นคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูงเช่นเดียวกัน แต่มีรูปไม้โท เช่น คำว่า ผ้า เป็นต้น ซึ่งในภาษาไทยโคราช คำ 2 คำนี้จะออกเสียงวรรณยุกต์เดียวกัน แต่ในภาษาไทยถิ่นกลางคำ 2 คำนี้จะออกเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกคำที่จะใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ ในช่อง B1-C1 เพราะรายการคำในคู่นี้มีลักษณะใกล้เคียงกันมากที่สุด กล่าวคือ มีพยัญชนะต้น สระ และตัวสะกดเหมือนหรือใกล้เคียงกัน แต่ต่างกันที่รูปวรรณยุกต์เท่านั้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจคำสั่งได้ง่ายยิ่งขึ้น และไม่เกิดความสับสนในเวลาดอบแบบสอบถาม

¹วิจินต์ ภาณุพงศ์, "ภูมิศาสตร์คำศัพท์ในจังหวัดนครราชสีมา," วารสารอักษรศาสตร์ ปีที่ 19 ฉบับที่ 1, 2530.

²เกิดนี้, วิลเลียม เจ, เรื่องเดิม.

ลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B1-C1 ดูได้จากกล่องวรรณยุกต์ของภาษาไทย
ถิ่นต่างๆ ที่มีผู้ศึกษาไว้ ดังนี้

ภาพที่ 5 แผนภูมิแสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ
(ม.ร.ว. ภัทยา ดิงศรัทธย์, 2525)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1				
2		ว.3	ว.4		ว.3
3	ว.2				
4		ว.4	ว.5		ว.4

ภาพที่ 6 แผนภูมิแสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นอีสาน จังหวัดมหาสารคาม
(พรทิพย์ บุญเก่า, 2532)

	A	B	C	DL	DS
1	ว.1		ว.5		
2	ว.2	ว.4			ว.1
3					
4	ว.3		ว.6		ว.4

ภาพที่ 7 แผนภูมิแสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยโคราช
(วจินตน์ ภาณุพงศ์, 2530)

	A	B	C	DL	DS
1		ว.3			
2	ว.1				ว.1
3					
4	ว.2	ว.4			

จากกล่องวรรณยุกต์ภาษาไทยทั้ง 3 ถิ่น ลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B1-C1 มีลักษณะดังนี้

ภาษาไทยถิ่นกลาง $B1 \neq C1$

ภาษาไทยถิ่นอีสาน $B1 \neq C1$

ภาษาไทยโคราช $B1 = C1$

= หมายถึง คำทั้งคู่ออกเสียงเหมือนกัน เป็นเสียงวรรณยุกต์เดียวกัน ไม่มีการแยกเสียงวรรณยุกต์
 \neq หมายถึง คำทั้งคู่ออกเสียงต่างกัน เป็นเสียงวรรณยุกต์คนละเสียง มีการแยกเสียงวรรณยุกต์

นอกเหนือจากคำที่จะทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B1-C1 แล้ว ยังมีคำในช่อง C1-C2 และ C3-C4 ซึ่งสามารถนำมาใช้สนับสนุนผลการทดสอบให้ชัดเจนยิ่งขึ้นได้ ซึ่งรายละเอียดจะกล่าวถึงต่อไป แต่ในโครงการนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกคำที่จะทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B1-C1 เท่านั้น

จำนวน 10 คู่ ดังนี้

รายการคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในช่อง B1-C1 ได้แก่

B1	1. ช่าว	C1	1. ช่าว
	2. ำช๋		2. ำช๋
	3. แช่ง		3. แช่ง
	4. ผ่า		4. ผ่า
	5. ผึ่ง		5. ผึ่ง
	6. ผ่า		6. ผ่า
	7. ผ่าย		7. ผ่าย
	8. ำหม๋		8. ำหม๋
	9. ห่าง		9. ห่าง
	10. ำสี่		10. ำสี่

3. การสร้างแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ส่งไปในโครงการนำร่อง มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อรวบรวมคำศัพท์ที่ใช้ในภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยโคราช แทนหน่วยย่อย 30 หน่วยย่อยที่คัดเลือกมา

2. เพื่อทดสอบว่าการเก็บข้อมูลวรรณยุกต์โดยใช้แบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ โดยที่ผู้วิจัยไม่ต้องออกเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเองนั้น เป็นผลดีหรือไม่

3. เพื่อทดสอบลักษณะและรูปแบบของคำถามว่าใช้ได้หรือไม่
แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับหน่วยย่อยรวมทั้งสิ้น 30 ข้อ แต่ละข้อจะให้หน่วยย่อยเป็นศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกศัพท์ที่ประชาชนส่วนใหญ่ในตำบลใช้พูดมากที่สุด 1 ข้อย่อยจากตัวเลือกที่ให้ไว้

ตัวอย่าง : ท่านเรียก "น้ำค้าง" ว่า

- ก. น้ำค้าง ข. น้ำหมอก ค. อื่นๆ _____

แบบสอบถามส่วนที่ 3 เป็นการถามเพื่อให้เปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ในคำคู่ที่ฟังไว้ตามการออกเสียงในภาษาที่คนส่วนใหญ่ในตำบลพูดอยู่

ตัวอย่าง : คำว่า "ข้าว" (เช่น ข้าวตามหน้าหนังสือพิมพ์) และคำว่า "ข้าว" (เช่น ข้าวบลาอาหาร)

คนในตำบลของท่านเรียก ก. เหมือนกัน ข. ต่างกัน

4. การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล เนื่องจากในโครงการจริง ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามไปยังจังหวัดปราจีนบุรี และสระแก้ว ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการใช้ภาษาไทยถิ่นกลางปะปนกับภาษาไทยถิ่นอีสานดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น อีกทั้งในจังหวัดทั้ง 2 ยังมีพื้นที่บางส่วนอยู่ติดกับจังหวัดนครราชสีมา และบุรีรัมย์ ซึ่งมีผู้พูดภาษาไทยโคราชด้วย ดังนั้นในโครงการนี้ร้องผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกรายชื่อโรงเรียนใน 3 จังหวัด จังหวัดละ 3 โรงเรียน ยกเว้น จังหวัดกรุงเทพมหานคร ำจุดเก็บข้อมูลเพียง 1 โรงเรียน เป็นตัวแทนของผู้พูดในแต่ละภาษา ได้แก่

1. จังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นตัวแทน ผู้พูดภาษาไทยถิ่นกลาง(มาตรฐาน)
2. จังหวัดอุบลราชธานี เป็นตัวแทน ผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน
3. จังหวัดนครราชสีมา เป็นตัวแทน ผู้พูดภาษาไทยโคราช

ในจังหวัดนครราชสีมาผู้วิจัยคัดเลือกจุดเก็บข้อมูลจากรายชื่อตำบลที่พูดภาษาไทยโคราชจากงานวิจัย เรื่อง "ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่นจังหวัดนครราชสีมา" ของ วิจิตรดี ภาณุพงศ์ (2530)

5. การคัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถาม เนื่องจากผู้วิจัยเลือกโรงเรียนเป็นจุดเก็บข้อมูล ดังนั้นจึงเลือกอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ยกเว้นโรงเรียนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเลือกอาจารย์ทั่วไปเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งนี้เพราะอาจารย์ใหญ่และอาจารย์ทั่วไปที่สอนในโรงเรียนเป็นบุคคลที่รู้และเข้าใจภาษาไทยถิ่นกลางอย่างดี และมีความรับผิดชอบสูง ย่อมจะเข้าใจและตอบแบบสอบถามได้ดี

6. การรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามในโครงการนี้

แบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามส่วนที่ 2 ประมวลคำศัพท์ของหน่วยย่อย 30 หน่วยย่อย (ดูตารางที่ 1-2)

ตารางที่ 1 ประมวลคำศัพท์ของหน่วยอรรถ 30 หน่วยอรรถในโครงการนาร่อง

หน่วยอรรถ	ภาษาไทยถิ่นกลาง	ภาษาไทยโคราช	ภาษาไทยถิ่นอีสาน
1. "น้ำค้าง"	น้ำค้าง	น้ำค้าง	น้ำหมอก
2. "น้อยหน้า"	น้อยหน้า	หน่วยแทน นอยแทน นิแทน	บักเขียบ
3. "ผักต่าสิ่ง"	ต่าสิ่ง	ต่าสิ่ง	ต่ามัน
4. "ฝรั่ง"	ฝรั่ง	ฝรั่ง	บักสีดา
5. "ค้ำคว"	ค้ำคว	ค้ำคว	อีเกีย เกีย
6. "สะพาน"	สะพาน	ตะพาน	จัว
7. "ยั้ง"	ยั้ง	ยั้ง	เล่า
8. "กะลามะพร้าว"	กะลา	กะโหลก	กะโปะ
9. "กางเกง"	กางเกง	กุงเกง	โจ่ง
10. "ไม้กวาด"	ไม้กวาด	ไม้กวด ไม้บัด	พอย
11. "พี่เขย"	พี่เขย	พี่เขย	พี่อ้าย
12. "พี่สะไว"	พี่สะไว	พี่นาง	พี่นาง
13. "ปลาไร่"	ปลาไร่	บร้า ปลาส่า, ปะล่า	ปานटक

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หน่วยอรรถ	ภาษาไทยถิ่นกลาง	ภาษาไทยโคราช	ภาษาไทยถิ่นอีสาน
14. "จุมก"	จุมก	ตะหมุก	ดั่ง
15. "พี่ชาย"	พี่ชาย	พี่ชาย	อ้าย
16. "พี่สาว"	พี่สาว	พี่สาว	เอื้อย
17. "อู"	อู	อู	เบ็ง
18. "เดิน"	เดิน	เดิน	ย่าง
19. "ทา"	ทา	ทา	เฮ็ด
20. "วันนี้"	วันนี้	วันนี้	มือนี่
21. "วัง"	วัง	วัง	แล่น
22. "อรรอย"	อรรอย	อรรอย	แซบ
23. "พัต"	พัต	พัต	วี
24. "โจน"	โจน	โจน	ถถ
25. "พูด"	พูด	พูด	เว้า
26. "เธอ"	เธอ	เธอ	เอี่ยม
27. "นาน"	นาน	นาน	โตน
28. "วัด(น้ำ)"	วัด	วัด	สะ
29. "รื้อ"	รื้อ	รื้อ	ม้าง
30. "เจียบ"	เจียบ	เจียบ	มิต

แบบสอบถามส่วนที่ 3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเรื่องวรรณยุกต์

ตารางที่ 2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเรื่องวรรณยุกต์ในโครงการนาร่อง

รายการคำที่ใช้ ทดสอบวรรณยุกต์ B1-C1	ไทยถิ่นกลาง(กรุงเทพฯ)		ไทยโคราช		ไทยถิ่นอีสาน	
	เหมือน	ต่าง	เหมือน	ต่าง	เหมือน	ต่าง
1. ข้าว-ข้าว		✓	✓			✓
2. ไข่-ไข่		✓	✓			✓
3. แข้ง-แข้ง		✓		✓		✓
4. ผ่า-ผ่า		✓	✓			✓
5. ผึ่ง-ผึ่ง		✓	✓			✓
6. ผ่า-ผ่า		✓	✓			✓
7. ผ่าย-ผ่าย		✓	✓			✓
8. ไข่ม-ไข่ม		✓	✓			✓
9. ห้าง-ห้าง		✓	✓			✓
10. ไข่-ไข่		✓	✓			✓

โครงการหลัก

1. การปรับปรุงแบบสอบถาม

1.1 เพิ่มคำศัพท์ภาษาเขมร จำนวน 30 หน่วยรรถในแบบสอบถาม โดยศึกษาจากพจนานุกรมเขมร(สุรินทร์)-ไทย-อังกฤษ ของ ทะฉัน จันทรพันธุ์ และชาติชาย พรหมจักรินทร์ และ พจนานุกรมไทย-เขมร ของ กาญจนา นาคสกุล จากนั้นนำคำศัพท์ภาษาเขมรทั้ง 30 หน่วยรรถสอบถามจากผู้บอกภาษา*โดยตรง เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องในการสร้างแบบสอบถามคำศัพท์ภาษาเขมรจำนวน 30 หน่วยรรถ ได้แสดงไว้ในแบบสอบถามในโครงการวิจัยนี้

1.2 จัดเรียงรูปแบบตัวเลือกในแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 โดยเรียงตัวเลือกภาษาต่างๆสลับกันในแต่ละข้อ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มความระมัดระวังในการเลือกคำตอบมากยิ่งขึ้น แบบสอบถามในส่วนที่ 2 มีลักษณะดังนี้ คือ

1. ท่านเรียก "น้ำค้าง" ว่า

ก. น้ำหมอก ข. น้ำค้าง ค. ดีเข็ม ง. อื่นๆ _____

2. ท่านเรียก "น้อยหน้า" ว่า

ก. น้อยหน้า ข. ตีบ ค. บักเขียบ ง. อื่นๆ _____

1.3 เพิ่มเติมรายการคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์อีก 2 ประเภท ได้แก่ C1-C2 จำนวน 5 คู่ และ C3-C4 จำนวน 5 คู่ แต่ยังคงรายการคำในช่อง B1-C1 จำนวน 10 คู่ รวมคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ทั้งสิ้น 20 คู่ สาเหตุที่ผู้วิจัยเพิ่มรายการคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์อีก 2 ประเภท เนื่องจากผลานข้อมูลเสียงวรรณยุกต์ที่ได้จากโครงการนำร่องนั้น เสียงวรรณยุกต์ในช่อง B1-C1 สามารถนำมาเป็นตัวแยกภาษาไทยถิ่นกลางออกเป็นภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาไทยโคราชเท่านั้น แต่ไม่สามารถนำมาแยกภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นอีสานได้จึงต้องอาศัยข้อมูลจากการศึกษาศัพท์เพียงอย่างเดียว ซึ่งก็สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งภาษาไทยถิ่นกลางกับ

*ผู้บอกภาษาชื่อ นายสำเนียง พรหมมาก อายุ 45 ปี ต.อรัญประเทศ อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว

ภาษาไทยถิ่นอีสานได้อย่างชัดเจน

ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะทดลองเก็บข้อมูลเสียงวรรณยุกต์เพิ่มเติมดังที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะการออกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นต่างๆ

เกณฑ์ที่ใช้คัดเลือกคำมีดังนี้ คือ คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C1 เป็นคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง มีรูปไม้เอก เช่น คำว่า ผ้า ส่วนคำที่มีเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C2 เป็นคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลาง เฉพาะ ก จ ต บ มีรูปไม้เอกเช่นเดียวกัน เช่น คำว่า ป่า และคำที่มีเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C3 เป็นคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลาง เฉพาะ บ ต อ มีรูปไม้เอก เช่น คำว่า ป่า ส่วนคำที่มีเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C4 เป็นคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ มีรูปไม้เอกเช่นเดียวกัน เช่น คำว่า ห้า เป็นต้น

ลักษณะการออกเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C1-C2 และ C3-C4 ของภาษาไทยถิ่นต่างๆ (ดูภาพที่ 5-7 หน้า 27-28) มีลักษณะดังนี้

ภาษาไทยถิ่นกลาง C1=C2 , C3≠C4

ภาษาไทยถิ่นอีสาน C1≠C2 , C3=C4

ภาษาไทยโคราช C1≠C" , C3=C4

รายการคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในช่อง C1-C2 และ C3-C4¹ ได้แก่

C1	1. ผ้า	C2	1. ป่า
	2. ช้าง		2. ก้าง
	3. ห้า		3. กล้า
	4. ฮู้		4. ฮู้
	5. ห้าม		5. ห้าม

¹ เกิดนี้, วิลเลียม เจ, เรื่องเดิม.

C3	1. บ้า	C4	1. ค้า
	2. ใต้		2. ไม้
	3. อ้า		3. ม้า
	4. บ้าน		4. ช้าง
	5. อ้วน		5. ล้าง

แบบสอบถามในส่วนที่ 3 มีลักษณะดังนี้ คือ

1. คำว่า "เข้า" (เช่น เข้าดัม) และ คำว่า "เข้า" (เช่น คำว่า เป็นเข้า)

คำทั้งสองออกเสียงวรรณยุกต์ ก. เหมือนกัน ข. ต่างกัน

2. การคัดเลือกจุดเก็บข้อมูล โดยการขอรายชื่อโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จากนั้นจึงคัดเลือกรายชื่อโรงเรียนที่ปรากฏเป็นอันดับที่ 1 และ 2 ของแต่ละตำบล ตำบลละ 2 โรงเรียน เนื่องจากผู้วิจัยต้องการส่งแบบสอบถามไปตำบลละ 2 จุด ทั้งนี้เพื่อมิให้เสียเวลาในการส่งแบบสอบถามเป็นครั้งที่ 2 ในกรณีที่จุดใดจุดหนึ่งไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา ถ้าส่งแบบสอบถามกลับมามีทั้ง 2 จุด ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ว่าจะใช้แบบสอบถามที่ส่งคืนมาถึงผู้วิจัยเป็นฉบับแรกของจุดเก็บข้อมูลแต่ละจุดเป็นข้อมูลงานวิจัยนี้

3. การคัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถาม ส่งแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบแล้วไปยังอาจารย์ใหญ่ของแต่ละโรงเรียนในทุกตำบลของทั้ง 2 จังหวัด จำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 232 ฉบับ (116 ตำบล ตำบลละ 2 โรงเรียน) โดยที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล 2 ครั้ง ครั้งแรกได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 49 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 42.24 ของจุดเก็บข้อมูลทั้งหมด ครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังจุดเก็บข้อมูลที่ยังขาดอยู่อีก 67 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาอีก 55 ฉบับ รวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้น 104 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.65 ของจุดเก็บข้อมูลทั้งหมด ซึ่งเป็นจำนวนที่มากพอสมควร ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจากแต่ละจังหวัดที่ทำการวิจัย

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนตำบล	จำนวนแบบสอบถาม ที่ได้รับคืน	ร้อยละ
<u>จ.ปราจีนบุรี</u>				
1	เมือง	13	12	92.30
2	บ้านสร้าง	9	7	77.77
3	ศรีมโหสถ	4	3	75.00
4	ศรีมหาโพธิ์	10	10	100.00
5	ประจันตคาม	9	9	100.00
6	กบินทร์บุรี	14	12	85.71
7	นาดี	6	6	100.00
<u>จ.สระแก้ว</u>				
8	เมือง	11	11	100.00
9	วัฒนานคร	10	9	90.00
10	อรัญประเทศ	12	10	83.33
11	ตาพระยา	7	6	85.71
12	วังน้ำเย็น	5	5	100.00
13	คลองหาด	6	4	66.66
	รวม	116	104	89.65

4. การวิเคราะห์คำศัพท์ จากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ผู้วิจัยได้คำศัพท์มาทั้งหมดจำนวน 113 คำ ซึ่งใช้แทนหน่วยอรรถ 30 หน่วยอรรถ และวิเคราะห์คำศัพท์นั้นๆ เพื่อพิจารณาว่ากรณีใดบ้างควรจัดเป็นคนละศัพท์ และกรณีใดบ้างควรจัดเป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากคำบางคำออกเสียงแตกต่างกันไปโดยสิ้นเชิงสามารถแยกให้เป็นคนละศัพท์ได้ แต่บางคำออกเสียงคล้ายคลึงกัน อาจจะจัดให้เป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกันได้

การวิเคราะห์คำศัพท์แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

4.1 การพิจารณาแยกศัพท์

คำศัพท์ที่พิจารณาให้แยกเป็นคนละศัพท์กัน มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. คำศัพท์ที่ใช้แทนหน่วยอรรถเดียวกันมีรูปแตกต่างกันทั้งคำ ซึ่งอาจเป็นคำพยางค์เดียว หรือมากกว่าหนึ่งพยางค์ จัดให้เป็นคนละศัพท์

เช่น หน่วยอรรถที่ 22 "อร้อย" : อร้อย - แอบ

หน่วยอรรถที่ 9 "กางเกง" : กางเกง - โจ่ง

2. คำศัพท์ที่นำมาวิเคราะห์ประกอบด้วยพยางค์ หรือ หน่วยคำแรกของคำมีรูปเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างที่พยางค์หรือหน่วยคำสุดท้ายของคำ โดยไม่สามารถอธิบายความต่างนั้นได้ด้วยเกณฑ์ทางเสียง จัดให้เป็นคนละศัพท์

เช่น หน่วยอรรถที่ 3 "ผักตาสึง" : ตาสึง - ตานิน

หน่วยอรรถที่ 1 "น้ำค้าง" : น้ำค้าง - น้ำหมอก

4.2 การพิจารณารูปแปรของศัพท์เดียวกัน

คำศัพท์ที่กำหนดให้เป็นรูปแปรของศัพท์เดียวกัน จะมีการแปรรูปทางด้านเสียง และการแปรรูปที่เกิดจากการลดหรือกร่อนพยางค์ ดังต่อไปนี้

ก. การแปรรูปทางเสียง

การแปรรูปทางด้านเสียงส่วนใหญ่จะเป็นการแปรรูปตามเกณฑ์ทางเสียงที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ในเชิงสัทศาสตร์ ยกเว้นบางกรณีซึ่งจะอธิบายได้โดยอาศัยความรู้ทางภาษาศาสตร์

เชิงประวัติ ประกอบด้วยการแปรของเสียงต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในภาษาตระกูลไท¹ และภาษาอื่นๆ ที่พูดกันในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ การแปรระหว่างเสียงพยัญชนะ $k \sim c$, $*r \sim h$, $*_k \sim _2$, และเสียงสระ $io \sim ua$

การแปรรูปทางด้านเสียงจะพิจารณาความแตกต่างในเรื่องสีทลักษณ์ของเสียงพยัญชนะ และเสียงสระเป็นเกณฑ์ ส่วนเสียงวรรณยุกต์ไม่นำมาพิจารณา เพราะเสียงวรรณยุกต์จะเป็นไปตามระบบเสียงวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นนั้นๆ

1. ความแตกต่างในเรื่องสีทลักษณ์ของเสียงพยัญชนะ

1.1 พยัญชนะต้น

1.1.1 ต่างกันที่ลักษณะการออกเสียง การแปรของเสียงพยัญชนะตามเกณฑ์ในข้อนี้จะต้องเป็นพยัญชนะที่มีฐานกรณ์เดียวกัน และมีลักษณะการทำงานของเส้นเสียงเหมือนกัน ได้แก่

$/b/ - /m/$ กัก - นาสิก

หน่วยวรรคที่ 4 "ฝรั่ง" : บัก ร้อย - หมะ ร้อย

$/s/ - /t/$ เสียดแทรก - กัก

หน่วยวรรคที่ 6 "สะพาน" : สะพาน - ตะพาน

1.1.2 ต่างกันที่ฐานกรณ์และลักษณะการออกเสียง การแปรของเสียงพยัญชนะตามเกณฑ์ในข้อนี้ส่วนใหญ่จะต้องเป็นพยัญชนะที่มีฐานกรณ์ติดกัน และมีลักษณะการทำงานของเส้นเสียงเหมือนกัน ได้แก่

$/k/ - /c/$ เพดานอ่อน, กัก - เพดานแข็ง, กักเสียดแทรก

หน่วยวรรคที่ 5 "ค้างคาว" : อี้เกี้ย - อี้เจี้ย

¹Li, Fang Kuei, A Handbook of Comparative Tai. Hawaii (The University Press of Hawaii, 1977)

/c/ - /t/ เพดานแข็ง, กักเสียดแทรก - ปุ่มเหงือก, กัก
 หน่วยอรรถที่ 14 "จุมก" : จมุก - ตะหมุก
 /r/ - /h/ ปุ่มเหงือก, กระทบ - เส้นเสียง, เสียดแทรก
 หน่วยอรรถที่ 29 "รื้อ" : รื้อ - อื้อ

1.2 พยัญชนะควบกล้ำ

การแปรเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว จัดเป็นการแปรของรูปแปรของศัพท์เดียวกัน ในกรณีนี้เสียงแรกของพยัญชนะควบกล้ำเหมือนกับเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว

เช่น /pl/ - /p/ หน่วยอรรถที่ 13 "ปลาร้า" : ปลาร้า - ปาร้า
 /kwa:/ - /kua/ หน่วยอรรถที่ 10 "ไม้กวาด" : มไม้กวาด - มไม้กวาด

1.3 พยัญชนะท้าย อธิบายได้ด้วยความรู้ทางภาษาศาสตร์เชิงประวัติ (ดูการแปรรูปทางเสียง หน้า 38-39)

/k/ - /ʔ/ เพดานอ่อน - เส้นเสียง
 หน่วยอรรถที่ 4 "ฝรั่ง" บักร่อย - หมะร่อย

2. ความแตกต่างในเรื่องสัทลักษณะของเสียงสระ

2.1 สระเดี่ยว

2.1.1 ต่างกันที่ความสั้นยาวของเสียงสระที่เกิดจากฐานเดียวกัน และสั้นอยู่ในระดับเดียวกัน ได้แก่

/i/ - /i:/ สระหน้า, สูง

หน่วยอรรถที่ 5 "ข้างคว" : อีเจีย - อีเจีย

/o/ - /o:/ สระหลัง, กลาง

หน่วยอรรถที่ 8 "กะลามะพร้าว" กะบปะ - กะบปะ

2.1.2 ต่างกันที่ฐานที่เกิด ซึ่งมีระยะห่างกันไม่เกิน 1 ช่วง แต่ลื่นอยู่ในระดับเดียวกัน ได้แก่

/a:/ - /ɛ:/ สระกลาง - สระหน้า

หน่วยอรรถที่ 2 "น้อยหน้า" : น้อยหน้า - น้อยหน้า

หน่วยอรรถที่ 5 "ข้างคาว" : ข้างคาว - ข้างคาว

2.1.3 ต่างกันที่ฐานที่เกิดและระดับของลิ้น ซึ่งมีระยะห่างกันไม่เกิน 1 ช่วง ได้แก่

/a:/ - /o:/ สระกลาง, ต่ำ - สระหลัง, กลาง

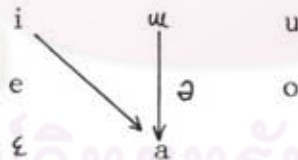
หน่วยอรรถที่ 9 "กางเกง" : กางเกง - กางเกง*

/a:/ - /o/ สระกลาง, ต่ำ - สระหลัง, กลาง

: กางเกง - กางเกง

2.2 สระประสม

2.2.1 ต่างกันที่สระส่วนแรกเป็นสระหน้า, สูง กับ สระกลาง, สูง กล่าวคือ มีความแตกต่างกันเรื่องฐานที่เกิดซึ่งมีระยะห่างไม่เกิน 1 ช่วง แต่สระส่วนหลังเป็นสระเดียวกันคือ สระกลาง, ต่ำ

/ia/ - /ua/ หน่วยอรรถที่ 26 "เรือ" : เรือ - เรือ

* /kaŋke:ŋ/ ในพยางค์แรกเป็นพยางค์ที่ต่ำได้ลงเสียงหนัก คนส่วนใหญ่จะออกเสียงเป็น /kaŋke:ŋ/ และเกิดการแปรระหว่างเสียง /ə / ~ /o:/ หรือ /ə / ~ /o/ ซึ่งต่างกันที่ตำแหน่งของลิ้นในแนวนอน (tongue advancement) แต่ลื่นอยู่ในระดับเดียวกัน

ข. การแปรรูปที่เกิดจากการลดหรือกร่อนพยางค์ ได้แก่

หน่วยอรรถที่ 2 "น้อยหน้า" : น้อยแน่ - แน่น*

หน่วยอรรถที่ 4 "ฝรั่ง" : บักร้อย - ร้อย

5. การพิจารณาจัดศัพท์ให้เป็นศัพท์ของภาษาใดภาษาหนึ่ง

เมื่อวิเคราะห์คำที่ใช้แทนหน่วยอรรถที่ได้มาและจัดให้เป็นศัพท์แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ พิจารณาว่าศัพท์แต่ละศัพท์เป็นศัพท์ที่ใช้พูดกันในภาษาอะไร จากการพิจารณาวิเคราะห์แล้ว ผู้วิจัยพบว่า ศัพท์ทั้งหมดสามารถจัดแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม (ดูตารางที่ 4 หน้า 44-46) ได้แก่

1. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง
2. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน
3. ศัพท์ภาษาเขมร
4. ศัพท์อื่นๆ

1. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นกลาง หมายถึง ศัพท์ที่ปรากฏภาษาที่คนไทยที่อาศัยอยู่ในบริเวณภาคกลางของประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวัน ศัพท์ที่จัดอยู่ในกลุ่มภาษาไทยถิ่นกลางได้ต้องมีคุณสมบัติประการใดประการหนึ่ง ดังนี้

ก. เป็นศัพท์ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในโครงการสำรวจ (ดูตารางที่ 1 หน้า 31-32)

ข. เป็นศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานว่าเป็นศัพท์ที่ใช้กันในภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งได้กำหนดให้ภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นตัวแทนของภาษาไทยถิ่นกลาง

*คำ 2 พยางค์ ที่ใช้เรียกประเภทของผลไม้ ส่วนใหญ่จะมีพยางค์สุดท้ายของคำเป็นพยางค์หลัก คือ เป็นพยางค์ที่ได้รับการลงเสียงหนักและมักจะเป็นพยางค์ที่สื่อความหมายได้ดีที่สุดของคำ ดังนั้นคำเหล่านี้ถ้ามีพยางค์สุดท้ายเหมือนกัน จะถือว่าเป็นศัพท์เดียวกัน

2. ศัพท์ภาษาไทยถิ่นอีสาน หมายถึง ศัพท์ที่ปรากฏในภาษาที่คนไทยที่อาศัยอยู่ในบริเวณภาคอีสานของประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวัน ศัพท์ที่จัดอยู่ในกลุ่มภาษาไทยถิ่นอีสานได้ต้องมีคุณสมบัติประการใดประการหนึ่ง ดังนี้

ก. เป็นศัพท์ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในโครงการนี้

ข. เป็นศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรมอีสาน-ภาคกลาง ฉบับปณิธานสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าว่าเป็นศัพท์ที่ใช้พูดกันในภาษาไทยถิ่นอีสาน

3. ศัพท์ภาษาเขมร หมายถึง ศัพท์ที่ปรากฏในภาษาเขมรที่พูดในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวัน ซึ่งงานวิจัยนี้จะไม่แยกแยะระหว่างเขมรสูง คือเขมรที่พูดในประเทศไทย และเขมรต่ำ คือเขมรที่พูดในประเทศกัมพูชา ศัพท์ที่จัดอยู่ในกลุ่มภาษาเขมรได้ต้องมีคุณสมบัติประการใดประการหนึ่ง ดังนี้

ก. เป็นศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรมเขมร (สุรินทร์)-ไทย-อังกฤษ ของ ฑะฉัน จันทรพันธุ์ และ ชาติชาย พรหมจักรินทร์

ข. เป็นศัพท์ที่ปรากฏในพจนานุกรมไทย-เขมร ของ กาญจนา นาคสกุล

ค. เป็นศัพท์ที่ได้จากการตรวจสอบกับผู้ออกภาษาโดยตรง

4. ศัพท์อื่นๆ หมายถึง ศัพท์ที่ไม่ปรากฏว่าใช้พูดกันในภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาเขมร แต่เป็นศัพท์ที่ใช้พูดกันอยู่เฉพาะบริเวณจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว จากข้อมูลทั้งหมดมีศัพท์อื่นๆ* อยู่ 8 ศัพท์ ได้แก่

หน่วยอรรถที่ 4 "สร้าง" - บักร้อย, หมะร้อย, ร้อย

หน่วยอรรถที่ 10 "ไม้กวาด" - ไม้ปัด, หยู

หน่วยอรรถที่ 11 "พี่เขย" - อ้ายเขย

หน่วยอรรถที่ 12 "พี่สะใภ้" - เอื้อยเพ้อ, เอื้อยไว้

*ดูรายละเอียดในอภิปรายผล หน้า 113

ตารางที่ 4 หน่วยอรรถที่แทนด้วยศัพท์ของภาษาต่างๆ

ศัพท์ หน่วยอรรถ	ภาษาไทย ถิ่นกลาง	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	ภาษาเขมร	อื่นๆ
1. "น้ำค้าง"	น้ำค้าง	น้ำหมอก	ติเชิม	
2. "น้อยหน้า"	น้อยหน้า ~น้อยแห่น ~แห่น	บักเจียบ	ตีป	
3. "ผักตาสี"	ตาสี	ตานิ	ลัวะบาส	
4. "ฝรั่ง"	ฝรั่ง	บักสีดา	ละปุด	บักร้อย ~หมะร้อย* ~ร้อย
5. "ค้างคาว"	ค้างคาว ~แกงคาว	อีเกี้ย ~อีเจีย ~อีเจีย	บจิว	
6. "สะพาน"	สะพาน ~ตะพาน	ขัว	ชเปียน	
7. "ยุง"	ยุง	เล่า	จรงุก	
8. "กะลามะพร้าว"	กะลา กะโหลก**	กะโปะ ~กะโป	ตเลาะ	

* เครื่องหมาย ~ แสดงว่าเป็นศัพท์แปรรูป

** ศัพท์ กะลา และ กะโหลก มีความหมายเหมือนกันคือ "ส่วนแข็งที่หุ้มเนื้อมะพร้าว"

แต่ศัพท์ กะโหลก มีความหมายเพิ่มเติมอีกเล็กน้อยคือใช้ เป็นภาชนะใส่ข้าว

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ศัพท์ หน่วยอรรถ	ภาษาไทย ถิ่นกลาง	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	ภาษาเขมร	อื่นๆ
9. "กางเกง"	กางเกง ~โรงเกง ~กงเกง	ร่ซ่ง	คอ	
10. "ไม้กวาด"	ไม้กวาด ~ไม้กวาด	พอย	รัมบอส	หญู ไม้ปัด*
11. "พี่ชาย"	พี่ชาย	พี่อ้าย	บ็องไคล	อ้ายเขย
12. "พี่สะใภ้"	พี่สะใภ้	พี่นาง	บ็องไคล	เอื้อยเพ้อ เอื้อยไม้
13. "ปลาร้า"	ปลาร้า ~บาร้า	ปาแดก	ปเฮาะ	
14. "จมูก"	จมูก ~ตะหมูก	ตั้ง	จมีอฮ	
15. "พี่ชาย"	พี่ชาย	อ้าย	บ็องเปร๊ะ	
16. "พี่สาว"	พี่สาว	เอื้อย	บ็องสะเรีย	
17. "อู"	อู	เบ็ง	เม่อ	
18. "เดิน"	เดิน	ย่าง	เตีร	

*ไม้ปัด ผู้วิจัยทราบว่าเป็นศัพท์ภาษาไทยโคราช เพราะได้ตรวจสอบจากงานวิจัยเรื่อง "ภาษาโคราช" ของถาวร สุงนกช (2526) และจาก "ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นจังหวัดนครราชสีมา" ของวิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ (2529)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ศัพท์ หน่วยอรรถ	ภาษาไทย ถิ่นกลาง	ภาษาไทย ถิ่นอีสาน	ภาษาเขมร	อื่นๆ
19. "ท่า"	ท่า	เฮ็ด	เทอ	
20. "วันนี้"	วันนี้	มื่อนี้	จันนิช	
21. "วิ่ง"	วิ่ง	แล่น	รีวต	
22. "อรรอย"	อรรอย	แขบ	จจัญ	
23. "พัด"	พัด	วี	เบาะ	
24. "โพน (ผม)"	โพน	แก	กอร	
25. "พูด"	พูด	เว้า	ญแญย	
26. "เธอ"	เธอ	เอี่ยม -เอื่อม	เพิร	
27. "นาน"	นาน	โคน เหิง*	บูร	
28. "วิต (น้ำ)"	วิต	สะ	บาง	
29. "รื้อ"	รื้อ -รื้อ	ม้าง	รี	
30. "เจียบ"	เจียบ	มิต	ซังต	

*เหิง เป็นคำในภาษาอีสาน หมายถึง นาน, ช้า

หลังจากที่ผู้วิจัยจัดศัพท์ที่ใช้แทน 30 หน่วยย่อย ๑ ให้เป็นศัพท์ของภาษาใดภาษาหนึ่งแล้ว ก็ได้เสนอผลงานแผนที่แสดงการกระจายของศัพท์ (ดูภาพที่ 8-37 หน้า 50-79) แล้วจึงตัดสินใจว่าศัพท์ที่ได้มาเป็นศัพท์ของภาษาใด และแสดงตารางการตัดสีนภาษาของแต่ละจุดเก็บข้อมูล ซึ่งจะกล่าวถึงอย่างละเอียดในบทที่ 4 ต่อไป จากนั้นก็สร้างแผนที่ภาษาแสดงให้เห็นถึงบริเวณที่พูดภาษาต่างๆของจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย